Меншік иесі және баспагер:
«Қазақстан Республикасының
Заңнама институты» ММ
2006 жылдан бастап шығады
Журналдың материалдары
www.iz.adilet.gov.kz
сайтында орналастырылған
Заң ғылымдары бойынша
диссертациялардың негізгі ғылыми
нәтижелерін жариялауға арналған
басылымдар тізіліміне енгізілген
(ҚР БҒМ БҒСБК 30.05.2013 ж.
№894 бұйрығы)
Редакциялық кеңес құрамы
Тукиев А.С. – *з.ғ.к. (Астана, Қазақстан) – (төраға)*
Абайділдинов Е.М. – *з.ғ.д. (Астана, Қазақстан)*
Абызов Р.М. – *з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)*
Белых В.С. – *з.ғ.д. (Екатеринбург, Ресей)*
Губин Е.П. – *з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)*
Борчашвили И.Ш. – *з.ғ.д. (Астана, Қазақстан)*
Мельник Р.С. – *з.ғ.д. (Киев, Украина)*
Моисеев А.А. – *з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)*
Муромцев Г.И. – *з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)*
Рахметов С.М. – *з.ғ.д. (Астана, Қазақстан)*
Малиновский В.А. – *з.ғ.д. (Астана, Қазақстан)*
Шерубай Құрманбайұлы – *ф.ғ.д. (Астана, Қазақстан)*
Редакциялық алқа құрамы
Құлжабаева Ж.О. – *з.ғ.к. (Астана, Қазақстан) – (төраға)*
Абылайұлы А. – *PhD (Астана, Қазақстан)*
Азер Алиев – *PhD (Кильь, Германия)*
Айымбетов М.А. – *ҚР еңбек сіңірген мәдениет қайраткері (Астана, Қазақстан)*
Байниязова З.С. – *з.ғ.к. (Саратов, Ресей)*
Досмырза Д.Д. – *з.ғ.к. (Астана, Қазақстан)*
Дүйсенов Е.А. – *з.ғ.к. (Астана, Қазақстан)*
Қанатов А.Қ. – *з.ғ.к. (Астана, Қазақстан)*
Қоныс В.Т. – *з.ғ.к. (Астана, Қазақстан)*
Маммадов У.Ю. – *з.ғ.к. (Казан, Ресей)*
Мырзаева Ш.Р. *(Астана, Қазақстан)*
Рахымбердин К.Х. – *з.ғ.д. (Өскемен, Қазақстан)*
Свободный Ф.К. – *з.ғ.к. (Барнаул, Ресей)*
Тегізбекова Ж.Ч. – *з.ғ.к. (Бішкек, Қызғызстан)*
Тілембаева Ж.О. – *з.ғ.к. (Астана, Қазақстан)*
Журнал редакциясы
Колтубаева Г.Б.
Ермек А.Б.
Жұмагелдина Б.Ж.
Байленова А.Қ.
Сақтағанов Ә.Ғ.
Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігі Ақпарат және мұрағат комитетінің БАҚ есепке қою туралы куәлігі № 11219-Ж 15.11.2010 ж.
(Алғашқы есепке қою кезіндегі нөмірі мен мерзімі №6592-Ж. 07.09.2005 ж.)
Мекен-жайы:
Қазақстан Республикасы,
010000, Астана қ., Мәңгілік ел даңғ., 8 үй
тел.: 8(7172)74-02-06;
факс: 8(7172)74-14-43
E-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com
www.iz.adilet.gov.kz

МАЗМҰНЫ

Редакция бағанасы 8

Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің жиырма бес жылдығы декларациясы, 2016 жылғы 23 қараша 14

«Жаршының» мұрағат беттері

М.Т. БАЙМАХАНОВ Заң шығармашылығына және заңнаманы жүйелеуге кешенді тәсілдердің қажеттілігі туралы (ҚР ЗИ жаршысы, №1-2006, 8-12 б.) 21

Ж.О. ТІЛЕМБАЕВА Академик М.Т. Баймахановтың заң шығармашылығына және заңнаманы жүйелеуге тұжырымдамалық тәсілдері 25

Конституциялық және әкімшілік құқық

С.Т. ӘЛІБЕКОВ Қазақстан тәуелсіздігінің құқықтық парадигмасын қалыптастыру мәселесіне 36

Р.А. ПОДОПРИГОРА Қазақстан Республикасының әкімшілік құқығы мен әкімшілік заңнамасының тәуелсіздік жылдарындағы дамуы 43

Н.А. БИЕКЕНОВ, Т.С. САЛКЕБАЕВ Жергілікті полиция қызметін ұйымдастыру және оның қызметінің кейбір тұжырымдамалық мәселелері 50

С.Ж. ӘБДІРАХМАНОВА Қазақстан Республикасындағы адвокаттық қызметті жетілдіру 56

Азаматтық, азаматтық процестік құқық

М.К. СҮЛЕЙМЕНОВ Меншік құқығы, заңды тұлға және шарттық міндеттеме азаматтық құқықтың негізгі институттары ретінде: жиырма бес жыл дамуы 64

В.С. БЕЛЫХ (Екатеринбург қ., РФ) Англияның әділдік құқығы бойынша қорғану құралдары 75

В.Т. ҚОНЫС Қазақстан Республикасы Азаматтық процестік кодексін жетілдірудің кейбір проблемалары мен перспективалары туралы 84

И.Қ. ЕЛЕУСІЗОВА, Д.М. ТҰРЛЫБЕК Шет елдердің мемлекеттік кәсіпорындар және жария компаниялар саласындағы заңнамасын салыстырмалы талдауы 92

Қылмыстық құқық және қылмыстық процесс

Р.Т. НҰРТАЕВ, А.Қ. ҚАНАТОВ Қазіргі заманғы Қазақстанның қылмыстық саясатының өзекті проблемалары 102

Н.А. САРТАЕВА Қазақстан Республикасының қылмыстық заңының 25 жылдық жолы: Мемлекеттік Тәуелсіздік жарияланғанынан бастап қазіргі заманға дейін 110

С.М. РАХМЕТОВ Қылмыстық теріс қылықтың және әкімшілік құқық бұзушылықтар мен қылмыстардың аражігін ажырату проблемалары 118

А.Н. АХПАНОВ, А.Л. ХАН Қазақстан Республикасының қылмыстық процесінде ашық және жасырын тергеу әрекеттерін салыстыру туралы 124

Халықаралық құқық және салыстырмалы құқықтану

M.A. SARSEMBAYEV International cooperation of Kazakhstan AIC with WTO, FAO, OECD, EU during the 25-year of sovereign development of the Republic (Қазақстанның АӨК Республиканың 25 жылдық егеменді дамуы кезеңіндегі ДСҰ-мен, ФАО-мен, ЭЫДҰ-мен, ЕО-мен ынтымақтастығы) 133

D. DOSMYRZA, A. KANATOV Comparative law analysis of legislative regulation of law enforcement activity in Turkey and Kazakhstan (Түркияның және Қазақстанның құқық қорғау қызметін заңнамалық реттеудің салыстырмалы-құқықтық талдауы) 140

А.М. СӘРСЕНОВ (Мәскеу қ., РФ) Еуразиялық экономикалық одақты құрудың құқықтық негіздері 148

Е.М. АБАЙДІЛДИНОВ, А.Ж. САҒИДАН, А.С. ИРЖАНОВ, А.А. КӘРІБАЕВА, А. АБЫЛАЙҰЛЫ ЭЫДҰ елдерінің стандарттарына өту аясында Қазақстан Республикасында зияткерлік меншік саласындағы ұйымдастырушылық-құқықтық негіздерді жетілдірудің кейбір аспектілері (Талдамалық шолу) 158

Құқықтық мониторинг

Т.С. САФАРОВА Құқықтық және тақырыптық (функционалдық) мониторингтері арақатынасының кейбір мәселелері 169

Е.З. БЕКБАЕВ, А.Б. ЕСІМОВА «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасының Заңы және ауқымды жекешелендіру мәселелері 174

Г.Б. ҚЫСЫҚОВА Мемлекеттік сатып алуға қатысушылардың заңнаманы іске асыруының кейбір мәселелері 180

A. KAZBAYEVA Justification for construction code development and adoption (legal monitoring results) in the Republic of Kazakhstan (Қазақстан Республикасында Құрылыс кодексін әзірлеу мен қабылдаудың негіздемесі (Құқықтық мониторингтің нәтижелері) 188

Мемлекеттік тілдегі заң шығармашылығы практикасынан

Н.М. ПРИМАШЕВ Ұлттық құқықтың қазақ тіліндегі лексика қорының генезисі 194

М.А. АЙЫМБЕТОВ Ел егемендігі және тіл 198

Шетелдік тәжірибе *(Минск қ., Беларусь Республикасы)*

С.М. СИВЕЦ Қазіргі кезеңдегі Беларусь Республикасының әлеуметтік саясатын жүргізу тиімділігін арттыру стратегиясы 204

Н.А. САВАНОВИЧ Беларусьтағы азаматтар мен заңды тұлғалардың өтініштері туралы заңнаманың дамуы 211

С.С. ЛОСЕВ Беларусь Республикасының патенттік құқығы дамуының өзекті проблемалары 219

Е.Ю. КИРИЛЛОВА Беларусь Республикасындағы ата-ана құқығынан айырудың теориялық аспектілер 226

Жас ғалым мінбері

Р.Қ. ҚАНАТОВ Қазақстан Республикасының тауар белгілерін, өнеркәсіптік меншік объектілерін және селекциялық жетістіктерін құқықтық қорғау саласындағы қолданыстағы заңнамасын жетілдіру мәселелері («Зияткерлік меншік саласындағы заңнаманы жетілдіру: Қазақстанның ЕАЭО және ДСҰ қатысуы жағдайында ЭЫДҰ тәжірибесін ескеру» атты іргелі және ғылыми-қолданбалы зерттеудің талдамалық есеп материалдары негізінде) 232

ДУН ВЭНЬЦЗЮАНЬ Қазақстан Республикасында жанармай құю станциялары арқылы мұнай өнімдерін бөлшектеп сату нарығы дамуының проблемалары (ҚХР-мен салыстырғанда) 241

Ақпараттық хабарламалар

2016 жылғы 3-4 қарашадағы Бішкек қаласында өткізілген «Әкімшілік құқықтағы көз қарас және баға беру түсініктері» тақырыбында әкімшілік құқық бойынша VII-ші халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы туралы ақпараттық хабарлама 248

2016 жылғы 11 қарашадағы Астана қ. өткізілген Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 25 жылдығына арналған «Мемлекеттің норма шығарушылық қызметін жетілдіруде іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулердің рөлі» тақырыбындағы ғылыми-практикалық конференция туралы ақпараттық хабарлама 251

2016 жылғы 25 қарашадағы Астана қ. өткізілген «Ағылшын құқығы ережелерін имплементациялау негізінде Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасын жетілдіру» атты халықаралық ғылыми-практикалық конференция туралы ақпараттық хабарлама 254

Мерейтой

ҚР еңбек сіңірген мәдениет қайраткері, Қазақстан Республикасы Заңнама институты Лингвистика орталығының жетекші ғылыми қызметкері М.А. Айымбетов – 70 жаста 256

Қазақстан Республикасы Заңнама институты Лингвистика орталығының жетекші ғылыми қызметкері Е. Сафуани – 70 жаста 257

Даналық ойлар 258

Собственник и издатель:
ГУ «Институт законодательства Республики Казахстан»
Издается с 2006 года
Все материалы журнала размещаются на сайте **www.iz.adilet.gov.kz**
Включен в перечень изданий для публикации основных научных результатов диссертаций по юридическим наукам
(Приказ ККСОН МОН РК №894 от 30.05.2013 г.)
Состав Редакционного совета
Тукиев А.С. – *к.ю.н. (Астана, Казахстан) – (председатель)*
Абайдельдинов Е.М. – *д.ю.н. (Астана, Казахстан)*
Абызов Р.М. – *д.ю.н. (Москва, Россия)*
Белых В.С. – *д.ю.н. (Екатеринбург, Россия)*
Губин Е.П. – *д.ю.н. (Москва, Россия)*
Борчашвили И.Ш. – *д.ю.н. (Астана, Казахстан)*
Мельник Р.С. – *д.ю.н. (Киев, Украина)*
Моисеев А.А. – *д.ю.н. (Москва, Россия)*
Муромцев Г.И. – *д.ю.н.(Москва, Россия)*
Рахметов С.М. – *д.ю.н. (Астана, Казахстан)*
Малиновский В.А. – *д.ю.н. (Астана, Казахстан)*
Шерубай Құрманбайұлы – *д.ф.н. (Астана, Казахстан)*
Состав Редакционной коллегии
Кулжабаева Ж.О. – *к.ю.н. (Астана, Казахстан) – (председатель)*
Абылайулы А. – *PhD (Астана, Казахстан)*
Азер Алиев – *PhD (Киль, Германия)*
Айымбетов М.А. – *заслуженный деятель культуры РК (Астана, Казахстан)*
Байниязова З.С. – *к.ю.н. (Саратов, Россия)*
Досмырза Д.Д. – *к.ю.н. (Астана, Казахстан)*
Дюсенов Е.А. – *к.ю.н. (Астана, Казахстан)*
Канатов А.К. – *к.ю.н. (Астана, Казахстан)*
Конусова В.Т. – *к.ю.н. (Астана, Казахстан)*
Маммадов У.Ю. – *к.ю.н. (Казань, Россия)*
Мырзаева Ш.Р. *(Астана, Казахстан)*
Рахимбердин К.Х. – *д.ю.н. (Усть-Каменогорск, Казахстан)*
Свободный Ф.К. – *к.пс.н. (Барнаул, Россия)*
Тегизбекова Ж.Ч. – *к.ю.н. (Бишкек, Кыргызстан)*
Тлембаева Ж.У. – *к.ю.н. (Астана, Казахстан)*
Редакция журнала
Колтубаева Г.Б.
Ермек А.Б.
Жумагелдина Б.Ж.
Байленова А.К.
Сактаганов А.Г.
Свидетельство о постановке на учет СМИ № 11219-Ж от 15.11.2010 г. Комитета информации и архивов Министерства культуры и информации Республики Казахстан (№ и дата первичной постановки на учет №6592-Ж. 07.09.2005 г.)
Адрес:
Республика Казахстан,
010000, г. Астана, пр. Мәңгілік ел, д. 8
тел.: 8(7172) 74-02-06;
факс: 8(7172)74-14-43
E-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com
www.iz.adilet.gov.kz

СОДЕРЖАНИЕ

Колонка редакции ... 10

Декларация двадцатипятилетия независимости Республики Казахстан, 23 ноября 2016 года ... 17

Архивные страницы «Вестника»

М.Т. БАЙМАХАНОВ О необходимости комплексного подхода к законотворчеству и систематизации законодательства (Вестник ИЗ РК, №1-2006, с. 8-12) ... 21

Ж.У. ТЛЕМБАЕВА Концептуальные подходы к законотворчеству и систематизации законодательства академика М.Т. Баймаханова ... 25

Конституционное и административное право

С.Т. АЛИБЕКОВ К вопросу формирования правовой парадигмы Независимости Казахстана ... 36

Р.А. ПОДОПРИГОРА Развитие административного права и административного законодательства Республики Казахстан за годы независимости ... 43

Н.А. БИЕКЕНОВ, Т.С. САЛКЕБАЕВ Некоторые концептуальные вопросы организации и деятельности местной полицейской службы ... 50

С.Ж. АБДРАХМАНОВА Совершенствование адвокатской деятельности в Республике Казахстан ... 56

Гражданское и гражданско-процессуальное право

М.К. СУЛЕЙМЕНОВ Право собственности, юридическое лицо и договорное обязательство как основные институты гражданского права: двадцать пять лет развития ... 64

В.С. БЕЛЫХ (г. Екатеринбург, РФ) Средства защиты по праву справедливости Англии ... 75

В.Т. КОНУСОВА О некоторых проблемах и перспективах совершенствования Гражданского процессуального кодекса Республики Казахстан ... 84

И.К. ЕЛЕУСИЗОВА, Д.М. ТУРЛЫБЕК Сравнительный анализ законодательства зарубежных стран в сфере государственных предприятий и публичных компаний ... 92

Уголовное право и уголовный процесс

Р.Т. НУРТАЕВ, А.К. КАНАТОВ Актуальные проблемы уголовной политики современного Казахстана ... 102

Н.А. САРТАЕВА 25-летний путь уголовного закона Республики Казахстан: от провозглашения Государственной Независимости до современности ... 110

С.М. РАХМЕТОВ Проблемы отграничения уголовных проступков от административных правонарушений и преступлений ... 118

А.Н. АХПАНОВ, А.Л. ХАН О соотношении гласных и негласных следственных действий в уголовном процессе Республики Казахстан ... 124

Международное право и сравнительное правоведение

M.A. SARSEMBAYEV International cooperation of Kazakhstan AIC with WTO, FAO, OECD, EU during the 25-year of sovereign development of the Republic (Сотрудничество АПК Казахстана с ВТО, ФАО, ОЭСР, ЕС в течение 25-летнего суверенного развития Республики) ... 133

D. DOSMYRZA, A. KANATOV Comparative law analysis of legislative regulation of law enforcement activity in Turkey and Kazakhstan (Сравнительно-правовой анализ законодательного регулирования правоохранительной деятельности Турции и Казахстана) ... 140

А.М. САРСЕНОВ (г. Москва, РФ) Правовые основы создания Евразийского экономического союза ... 148

Е.М. АБАЙДЕЛЬДИНОВ, А.Ж. САГИДАН, А.С. ИРЖАНОВ, А.А. КАРИБАЕВА, А. АБЫЛАЙҰЛЫ Некоторые аспекты совершенствования организационно-правовых основ интеллектуальной собственности в Республике Казахстан в контексте перехода на стандарты стран ОЭСР (Аналитический обзор) ... 158

СОДЕРЖАНИЕ

Правовой мониторинг

Т.С. САФАРОВА Некоторые вопросы соотношения правового и тематического (функционального) мониторингов ... 169

Е.З. БЕКБАЕВ, А.Б. ЕСИМОВА Закон Республики Казахстан «О государственном имуществе» и вопросы масштабной приватизации ... 174

Г.Б. КЫСЫКОВА Некоторые вопросы реализации законодательства участниками государственных закупок ... 180

A. KAZBAYEVA Justification for construction code development and adoption (legal monitoring results) in the Republic of Kazakhstan (Обоснование разработки и принятия Строительного кодекса в Республике Казахстан (Результаты правового мониторинга) ... 188

Из практики законотворчества на государственном языке

Н.М. ПРИМАШЕВ Генезис лексического запаса национального права на казахском языке ... 194

М.А. АЙЫМБЕТОВ Суверенитет государства и развитие языка ... 198

Зарубежный опыт *(г. Минск, Республика Беларусь)*

С.М. СИВЕЦ Стратегия повышения эффективности проведения социальной политики Республики Беларусь на современном этапе ... 204

Н.А. САВАНОВИЧ Эволюция законодательства об обращениях граждан и юридических лиц в Беларуси ... 211

С.С. ЛОСЕВ Актуальные проблемы развития патентного права Республики Беларусь ... 219

Е.Ю. КИРИЛЛОВА Теоретические аспекты лишения родительских прав в Республике Беларусь ... 226

Трибуна молодого ученого

Р.К. КАНАТОВ Проблемы совершенствования действующего законодательства Республики Казахстан в области правовой охраны товарных знаков, объектов промышленной собственности и селекционных достижений (по материалам Аналитического отчета фундаментального и научно-прикладного исследования «Совершенствование законодательства в сфере интеллектуальной собственности: учет опыта ОЭСР в условиях участия Казахстана в ЕАЭС и ВТО») ... 232

ДУН ВЭНЬЦЗЮАНЬ Проблемы развития рынка розничной торговли нефтепродуктов посредством АЗС в Республике Казахстан (в сравнении с КНР) ... 241

Информационные сообщения

Информационное сообщение о VII-й международной научно-практической конференции по административному праву на тему: «Усмотрение и оценочные понятия в административном праве», г. Бишкек, 3-4 ноября 2016 года ... 248

Информационное сообщение о научно-практической конференции «Роль фундаментальных и прикладных научных исследований в совершенствовании нормотворческой деятельности государства», посвященной 25-летию независимости Республики Казахстан, г. Астана, 11 ноября 2016 года ... 251

Информационное сообщение о международной научно-практической конференции «Совершенствование гражданского законодательства Республики Казахстан на основе имплементации положений английского права», г. Астана, 25 ноября 2016 года ... 254

Юбилеи

Заслуженному деятелю культуры РК, ведущему научному сотруднику Центра лингвистики Института законодательства Казахстан Айымбетову М.А. – 70 лет ... 256

Ведущему научному сотруднику Центра лингвистики Института законодательства Казахстан Сафуани Е. – 70 лет ... 257

Мудрые мысли ... 258

Owner and publisher:
SI «Legislation Institute
of the Republic of Kazakhstan»
Published since 2006
All journal materials are placed
on the website
www.iz.adilet.gov.kz
Included in the list of publications of basic scientific results of dissertations on legal sciences (Order CCES MES RK №894 from 05.30.2013)
Editorial Council members
Tukiyev A.S. – *c.j.s. (Astana, Kazakhstan) – (Chairman)*
Abaydeldinov E.M. – *d.j.s. (Astana, Kazakhstan)*
Abyzov R.M. – *d.j.s. (Moscow, Russian)*
Belih V.S. – *d.j.s. (Ekaterinburg, Russian)*
Gubin E.P. – *d.j.s. (Moscow, Russian)*
Borchashvili I.Sh. – *d.j.s. (Astana, Kazakhstan)*
Melnik R.S. – *d.j.s. (Kiev, Ukraine)*
Moiseev A.A. – *d.j.s. (Moscow, Russian)*
Muromcev G.I. – *d.j.s. (Moscow, Russian)*
Rahmetov S.M. – *d.j.s. (Astana, Kazakhstan)*
Malinovski V.A. – *d.j.s. (Astana, Kazakhstan)*
Sherubai Kurmanbaiuly – *d.ph.s. (Astana, Kazakhstan)*
Editorial Board members
Kulzhabayeva Zh.O. – *c.j.s. (Astana, Kazakhstan) – (Chairman)*
Abylaiuly A. –*PhD (Astana, Kazakhstan)*
Azer Aliyev – *PhD (Kiel, Germany)*
Aiymbetov M.A. – *Honored Worker of Culture of Kazakhstan, (Astana, Kazakhstan)*
Bainiyazova Z.S. – *c.j.s. (Saratov, Russian)*
Dosmyrza D.D. – *c.j.s. (Astana, Kazakhstan)*
Dyusenov E.A. – *c.j.s. (Astana, Kazakhstan)*
Kanatov A.K. – *c.j.s. (Astana, Kazakhstan)*
Konusova V.T. – *c.j.s. (Astana, Kazakhstan)*
Mammadov U.Y. – *c.j.s. (Kazan', Russian)*
Myrzaeva Sh.R. *(Astana, Kazakhstan)*
Rakhimberdin K.H. – *d.j.s. (Ust-Kamenogorsk, Kazakhstan)*
Svobodniy F.K. – *c.ps.s. (Barnaul, Russian)*
Tegizbekova Zh.Ch. – *c.j.s. (Bishkek, Kyrgyzstan)*
Tlembaeyva Zh.U. – *c.j.s. (Astana, Kazakhstan)*
The editorial staff
Koltubayeva G.B.
Yermek A.B.
Zhumageldina B.Zh.
Bailenova A.K.
Saktaganov A.G.
The certificate of registration of mass media №11219-G from 15.11.2010 from the Committee of Information and Archives of the Ministry of Culture and Information of the Republic of Kazakhstan (Number and date of primary registration №6592-Zh.07.09.2005.)
Address:
The Republic of Kazakhstan,
010000, Astana, Mangilik el pr., 8
tel .: 8 (7172) 74-02-06
fax: 8 (7172) 74-14-43
e-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com
www.iz.adilet.gov.kz

CONTENT

Editorial 12

Declaration of the twenty-fifth anniversary of Independence of the Republic of Kazakhstan, November 23, 2016 14

Archive «Bulletin» page

M.T. BAIMAKHANOV On the need for an integrated approach to lawmaking and systematization of legislation (Bulletin of IL of the RK, №1-2006, 8-12 p.) 21

Zh.U. TLEMBAEVA Conceptual approaches to the lawmaking and systematization of legislation of academician M.T. Baymahanov 25

Constitutional and administrative law

S.T. ALIBEKOV Formation of legal paradigm of the independence of the Republic of Kazakhstan 26

R.A. PODOPRIGORA Development of administrative law and administrative legislation of the Republic of Kazakhstan since the independence 43

N.A. BIEKENOV, T. S. SALKEBAEV Some conceptual questions of organization and activities of local police services 50

S.Zh. ABDRAKHMANOVA Improving advocacy in the Republic of Kazakhstan 56

Civil and Civil Procedural Law

M.K. SULEYMENOV The property right, legal entity and a contractual obligation as the main institutions of civil law: twenty-five years of development 64

V.S. BELYKH (Ekaterinburg, RF) Legal remedies provided by the equity law of England 75

V.T. KONUSSOVA Some problems and prospects of improvement of Civil procedural code of the Republic of Kazakhstan 84

I.K. ELEUSSIZOVA, D.M. TURLYBEK Comparative analysis of the law of foreign countries in the field of state enterprises and public companies 92

Criminal law and criminal procedure

R. NURTAYEV, A. KANATOV Issues of the Kazakhstan's criminal policy 102

N.A. SARTAEVA 25 years way of Kazakhstan Criminal Law from the independence to present days 110

S.M. RAKHMETOV Problems of differentiation of criminal infractions against administrative offenses and crimes 118

A.N. AKHPANOV, A.L. KHAN Interraction of public and secret investigative actions in criminal process of Republic of Kazakhstan 124

International law and comparative jurisprudence

M.A. SARSEMBAYEV Cooperation of Kazakhstan Agro Industrial Complex (AIC) with WTO, FAO, OECD, EU during the 25-year of sovereign development of the Republic 133

D. DOSMYRZA, A.K. KANATOV Comparative law analysis of legislative regulation of law enforcement activity in Turkey and Kazakhstan 140

A.M. SARSENOV (Moscow, RF) The legal basis for the creation of the Eurasian Economic Union 148

E.M. ABAIDELDINOV, A.ZH. SAGIDAN, A.S. IRZHANOV, A.A. KARIBAYEVA, A. ABYLAIULY Some aspects of improving of organizational and legal bases of intellectual property in the Republic of Kazakhstan in the context of the transition to the OECD standards (Analytical review) 158

Legal monitoring

T. SAFAROVA Some questions of interraction of legal and thematic (functional) monitoring 169

E.Z.BEKBAEV, A.B. ESIMOVA Law of the Republic of Kazakhstan «On the state property» and questions of widescale privatization 174

G.B. KYSSYKOVA Issues of realization of state procurements of legislation 180

A.G. KAZBAYEVA Justification of development and adoption of Construction code (legal monitoring results) in the Republic of Kazakhstan 188

Lawmaking practice in the official language

N.M. PRIMASHEV Genesis of a vocabulary of the national right in Kazakh 194

M.A. AIYMBETOV Sovereignty of the state and development of language 198

International experience *(Minsk, Republic of Belarus)*

S.M. SIVETS Strategy efficiency of the social policy of the Republic of Belarus today 204

N.A. SAVANOVICH Evolution of the legislation on appeals of citizens and legal entities in Belarus 211

S.S. LOSEV Issues of development of the patent law in the Republic of Belarus 219

E.Yu. KIRILLOVA Theoretical aspects of annulment in the Republic of Belarus 226

Young scientist tribune

R.K. KANATOV Problems of improvement of the law of the Republic of Kazakhstan in legal protection of trademarks, industrial property objects, selection achievements (Based on the analytical report of the fundamental and applied scientific research «Improvement of legislation in the field of intellectual property: the account of the OECD experience in terms of participation of Kazakhstan in the EAEC and the WTO») 232

DONG WENJUAN Issues of development of retail trade of oil products through gasoline service stations in the Republic of Kazakhstan (in comparison with China) 241

Announcements

Information report about VII International scientific-practical conference on Administrative Law on the topic: «Discretion and evaluation concepts in administrative law», 3-4 November 2016, Bishkek 248

Announcement about scientific-practical conference «The role of fundamental and applied scientific researches in the improvement of rule-making activities of the state», dedicated to the 25th anniversary of Independence of the Republic of Kazakhstan, Astana, November 11, 2016 251

Information report about International scientific-practical conference on the topic: «Improvement of civil legislation of the Republic of Kazakhstan on the basis of the implementation of the provisions of English law», Astana, November 25, 2016 254

Anniversaries

70 years to the Honored Worker of Culture of Kazakhstan, Leading researcher of the Legislation Institute of the Republic of Kazakhstan Madi Aiymbetov 256

70 years to the Honored Worker of Culture of Kazakhstan, Veteran of labour, Leading researcher of the Legislation Institute of the Republic of Kazakhstan Safuani Yessenkul 257

Wise thoughts 258

page_216601_vystuplenie-prezidenta-respubliki-kazakhstan-n-a-nazarbaeva-v-moskovskom-gosudarstvennom-universit.
3. Vystuplenie V.V. Putin. Jelektronnyj resurs. Rezhim dostupa. http://kremlin.ru/events/president/news/52178.
4. A. Lukashenko obrashhaet vnimanie na vazhnuju rol' Nazarbaeva v sozdanii EvrAzJeS (Jelektronnyj resurs). Rezhim dostupa: http://2012.if.by/news/belarus/1075474.
5. Kapustin A.Ja. Dogovor o Evrazijskom jekonomicheskom sojuze – novaja stranica pravovogo razvitija evrazijskoj integracii // Zhurnal rossijskogo prava. – 2014. – № 12. – S. 98 - 107.
6. Ispolinov A.S. Pervye reshenija Suda EvrAzJeS: teoreticheskie i prakticheskie voprosy jurisdikcii // Rossijskoe pravosudie. – 2013. – 6(86). – S. 89-99.
7. Nazarbaev N. Mysljami s narodom deljus'. - Almaty, 2007. - S. 89.

УДК 341

ЭЫДҰ ЕЛДЕРІНІҢ СТАНДАРТТАРЫНА ӨТУ АЯСЫНДА ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ЗИЯТКЕРЛІК МЕНШІК САЛАСЫНДАҒЫ ҰЙЫМДАСТЫРУШЫЛЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ НЕГІЗДЕРДІ ЖЕТІЛДІРУДІҢ КЕЙБІР АСПЕКТІЛЕРІ (ТАЛДАМАЛЫҚ ШОЛУ)

Ербол Мусинұлы Абайділдинов
ҚР Заңнама институты халықаралық заңнама және салыстырмалы құқықтану бөлімінің бас ғылыми қызметкері, з.ғ.д, профессор, Астана қ., Қазақстан Республикасы; e-mail: erbolabay@mail.ru

Анар Жарылқасынқызы Сағидан
ҚР Заңнама институты халықаралық заңнама және салыстырмалы құқықтану бөлімінің бастығы, з.ғ.к., Астана қ., Қазақстан Республикасы; e-mail: anar_sagidan@mail.ru

Алимжан Самиғоллаұлы Иржанов
ҚР Заңнама институты халықаралық заңнама және салыстырмалы құқықтану бөлімінің жетекші ғылыми қызметкері, з.ғ.к., Астана қ., Қазақстан Республикасы; e-mail: alimzhany@mail.ru

Айгүль Әнуарбекқызы Кәрібаева
PhD докторы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті заң факультетінің халықаралық құқық кафедрасының аға оқытушысы, Астана қ., Қазақстан Республикасы; e-mail: shakhmova@gmail.com

Абай Абылайұлы
ҚР Заңнама институты халықаралық заңнама және салыстырмалы құқықтану бөлімінің жетекші ғылыми қызметкері, PhD, Астана қ., Қазақстан Республикасы; e-mail: a.abylaiuly@adilet.gov.kz

Түйін сөздер: *ЭЫДҰ; интеллектуалдық меншік; патент; өндірістік үлгілер; пайдалы модельдер; ұжымдық құқықтарды басқару.*

Аннотация. *Мақала ЭЫДҰ елдерінің тәжірибесі негізінде қазақстандық интеллектуалдық меншік саласындағы ұйымдастырушылық-құқықтық негіздерін жетілдірудің кейбір мәселелеріне арналған. Мақаланың авторлары келесі аспектілерге назар аударады:*

Экономикалық Ынтымақтастық және Даму Ұйымының стандарттарына өту аясында Қазақстан Республикасының интеллектуалдық меншік саласындағы ұйымдастырушылық-құқықтық негіздерін жетілдірудің кейбір аспектілері (талдамалық шолу)

- интеллектуалдық меншік саласындағы саясатты жасауға және жүзеге асыруға қатысушы өкілетті органдардың қызметін координациялауды жетілдіру. Осы мақсатта авторлармен интеллектуалдық меншік саласындағы саясатты координациялаушы орган-

ды құру және оның қатысушыларының міндеттерін нақты анықтау туралы ұсыныс жасайды;

- кіші және орта кәсіпкерлермен, дәстүрлі сектордағы қатысушылармен тауар белгілерін, өндірістік үлгілерді және пайдалы модельдерді пайдалану процедурасын жеңілдету. Жеке инновациялы секторды дамыту үшін келесідей шараларды жүзеге асыру ұсынылады: интеллектуалдық меншік саласында ақпараттық-таным, оқыту және техникалық қолдау шараларын ұйымдастыру, жаңа субсидиялар мен салықтық жеңілдіктерді енгізу;

- жеке инновациялы секторды дамытуда университеттердің үлесін арттыру. Осы мақсатта технологияларды трансферттеу орталықтарының қызметін үйлестіре алатын зерттеушілердің қызметін ынталандыру ұсынылады;

- интеллектуалдық меншік саласындағы саясаттың салалық бағыттылығын және олардың инновацияларға әсерін қамтамасыз ету. Бұл міндетті жүзеге асыру үшін ауылшаруашылығы мен игеру өндірісі саласындағы технологияларды трансферттеу орталықтарының қызметін координациялау және салалық сараптаманы дайындау арқылы Қазақстанда интеллектуалдық меншікті коммерциализациялау бойынша орталық органға кең ауқымды өкілеттіктер беру ұсынылады;

- ұжымдық құқықтарды басқаруды ұйымдастыруды жетілдіру. Мақалада авторлық және сабақтас құқықтар туралы заңнаманың 31-32 баптарындағы авторлық (лицензионды) шартты реттеу аналогиясы бойынша ұжымдық шартты басқарудың элементтерін, сипатын, ерекшеліктерін бекіту ұсынылады.

Сонымен қатар, мақалада ҚР Әділет министрлігімен дайындалып жатқан «Интеллектуалдық меншік саласында заңнаманы жетілдіру бойынша Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» заң жобасының новеллалары қарастырылады.

НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ОРГАНИЗАЦИОННО-ПРАВОВЫХ ОСНОВ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН В КОНТЕКСТЕ ПЕРЕХОДА НА СТАНДАРТЫ СТРАН ОЭСР (АНАЛИТИЧЕСКИЙ ОБЗОР)

Абайдельдинов Ербол Мусинович
Главный научный сотрудник отдела международного законодательства и сравнительного правоведения Института законодательства РК, д.ю.н., профессор, г. Астана, Республика Казахстан; e-mail: erbolabay@mail.ru

Сагидан Анар Жарылкасынқызы
Начальник отдела международного законодательства и сравнительного правоведения Института законодательства РК, к.ю.н., г. Астана, Республика Казахстан; e-mail: anar_sagidan@mail.ru

Иржанов Алимжан Самигуллаевич
Ведущий научный сотрудник отдела международного законодательства и сравнительного правоведения Института законодательства РК, к.ю.н., г. Астана, Республика Казахстан; e-mail: alimzhany@mail.ru

Карибаева Айгуль Ануарбековна
Докторант PhD, ст. преподаватель кафедры международного права юридического факультета Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева, г. Астана, Республика Казахстан; e-mail: shakhmova@gmail.com

Абай Абылайұлы
Ведущий научный сотрудник отдела международного законодательства и сравнительного правоведения Института законодательства РК, PhD, г. Астана, Республика Казахстан; e-mail: a.abylaiuly@adilet.gov.kz

Ключевые слова: *ОЭСР; интеллектуальная собственность; патент; промышленные образцы; полезные модели; управление коллективными правами.*

Аннотация. *Статья посвящена отдельным проблемам совершенствования организационно-правовых основ интеллектуальной собственности в Республике Казахстан с учетом опыта стран ОЭСР. В частности авторы фокусируют внимание на следующем:*

- совершенствование координации деятельности уполномоченных органов, участвующих в разработке и реализации политики в области интеллектуальной собственности. В этих целях авторами предлагается создание уполномоченного органа по координации политики в области интеллектуальной собственности и четкое разграничение обязанностей каждого участника системы во избежание дублирования;

- упрощение процедур использования товарных знаков, промышленных образцов и полезных моделей малыми и средними предприятиями и традиционными секторами. С целью развития инновационного частного сектора в статье предлагается ряд мер, направленных на развитие частного сектора: предоставление информационно-просветительских кампаний в области интеллектуальной собственности, обучение и техническая поддержка, а также введение новых субсидий и налоговых льгот;

- адаптация политики в области интеллектуальной собственности, в части усиления ориентированности на повышение вклада университетов в развитие частного инновационного сектора. В частности, рекомендуется стимулирование деятельности исследователей, которое целесообразно сопровождать усилиями по укреплению потенциала коммерциализации в одном учреждении, способным координировать деятельность существующих центров трансферта технологий и установить международные связи;

- обеспечение отраслевой направленности в отношении политики в области интеллектуальной собственности, усиление их влияния на инновации. В данном контексте, авторами предлагается предоставление широких полномочий для центрального органа по продвижению коммерциализации интеллектуальной собственности в Казахстане путем координации деятельности центров трансферта технологий и разработки отраслевой экспертизы в области сельского хозяйства и добывающей промышленности;

- совершенствование управления организаций по коллективному управлению правами. В статье рекомендуется закрепление элементов договора коллективного управления, его специфики, а также характеристик по аналогии с регулированием авторского (лицензионного) договора, установленного в статьях 31-32 Закона об авторском праве и смежных правах от 10 июня 1996.

В статье также рассматриваются новеллы законопроекта «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам совершенствования законодательства в сфере интеллектуальной собственности», разрабатываемого Министерством юстиции РК.

SOME ASPECTS OF IMPROVING OF ORGANIZATIONAL AND LEGAL BASES OF INTELLECTUAL PROPERTY IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN IN THE CONTEXT OF THE TRANSITION TO THE OECD STANDARDS (ANALYTICAL REVIEW)

Abaideldinov Erbol Musinovich
Chief research fellow of the Department of international legislation and comparative law of the Legislation Institute of the Republic of Kazakhstan, d.j.s., professor, Astana, Republic of Kazakhstan; e-mail: erbolabay@mail.ru

Sagidan Anar Zharylkasynkyzy
The head of the Department of international legislation and comparative law of the Legislation Institute of the Republic of Kazakhstan, c.j.s., Astana, Republic of Kazakhstan; e-mail: anar_sagidan@mail.ru

Irzhanov Alimzhan Samigullaevich
Leading research fellow of the Department of international legislation and comparative law of the Legislation Institute of the Republic of Kazakhstan, c.j.s., Astana, Republic of Kazakhstan; e-mail: alimzhany@mail.ru

Karibayeva Aigul Anuarbekovna
Phd student, senior lecturer of the Department of international law at the law faculty of L.N. Gumilyov ENU, Astana, Republic of Kazakhstan; e-mail: shakhmova@gmail.com

Abay Abylaiuly
Leading research fellow of the Department of international legislation and comparative law of the Legislation Institute of the Republic of Kazakhstan, PhD, Astana, Republic of Kazakhstan; e-mail: a.abylaiuly@adilet.gov.kz

Keywords: *OECD; intellectual property; patents; industrial designs; utility models; collective management of rights.*

Annotation. *The article is devoted to some problems of the improvement of organizational and legal bases of intellectual property in the Republic of Kazakhstan based on the experience of OECD countries. In particular, the authors have focused on the following:*

- improving the coordination of the activities of the authorized bodies, which participate in the development and implementation of intellectual property policies. For this purpose the authors propose the creation of the authorized body for the coordination of intellectual property policy and a clear distinction of the responsibilities of each participant in the system to avoid duplication;

- simplification of procedures for the use of trademarks, industrial designs and utility models by small and medium enterprises and traditional sectors. In order to develop innovation of the private sector in the article suggests a number of measures aimed at developing the private sector: the provision of intellectual property awareness campaigns, training and technical support, as well as the introduction of new subsidies and tax exemptions;

- adaptation of policy in the intellectual property's field, in terms of strengthening orientation to increase the contribution of universities to the development of private sector innovation. In particular, it is recommended to stimulate the activities of researchers, which is advisable to be accompanied by efforts to strengthen the capacity of commercialization in a single institution capable of coordinating the activities of existing centers of technology transfer and to establish international contacts;

- software industry focus with regard to the intellectual property policy, strengthening their impact on innovation. In this context, the authors propose granting wide powers to the central body to promote the commercialization of intellectual property in Kazakhstan through coordination centers for technology transfer and the development of industry expertise in the field of agriculture and extractive industries;

- improving the management of organizations for collective management of rights. In the article is recommended to fixing elements of the contract of collective management, and also its specificity and characteristics similar to the regulation of copyright (license) of the contract, which established in articles 31-32 of the Law on Copyright and Related Rights of June 10, 1996.

The article also addresses the novel of the law project «On amendments and additions to some legislative acts of the Republic of Kazakhstan on improvement in the field of intellectual property law», which developed by the Ministry of Justice.

Қазақстан Республикасының Президенті Н.А. Назарбаев 2012 жылы еліміздің халқына мақсаты әлемнің 30 дамыған елдері қатарына қосылу болып табылатын «Қазақстан-2050» стратегиясы қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» Жолдауын ұсынды[1]. Қазіргі таңда бірқатар мемлекеттік бағдарламалар жемісті түрде жүзеге асырылуда:«Нұрлы жол», 2015-2019 жж. арналған Қазақстан Республикасының индустриалды-инновациялық даму мемлекеттік бағдарламасы»,«100 нақты қадам» Ұлт Жоспары және т.б. Ұлт Жоспарын жүзеге асыруға шұғыл қажет заңдарды қабылдау 2016 жылдың 1 қаңтарынан бастау алды.

Еліміз жедел қарқынмен халықаралық көлік-коммуникация дәлізіне негізделген көлік инфрақұрылымын құруда. Еуразиялық Экономикалық Одақ және Европалық Одақ мүше-мемлекеттерімен, АҚШ, Қытай және басқа да елдермен сауда-экономикалық, индустриалды және инвестициялық дамуды нығайтуға бағытталған кешенді шаралар қабылданды.

---

[1] *Послание Президента Республики Казахстан – Лидера нации Н.А.Назарбаева народу Казахстана «Стратегия «Казахстан-2050». Новый политический курс состоявшегося государства//http://www.akorda.kz/ru/page/page_poslanie-prezidenta-respubliki-kazakhstan-lidera-natsii-nursultana-nazarbaeva-narodu-kazakhstana. 2012, 14 декабря.*

Астана Экономикалық Форумында өз сөзінде Н.А. Назарбаев «негізгі мақсат экономикалық дамудың жаңа драйверлерін құру, индустриализацияны ары қарай дамыту, жеке секторға бағытталған қазіргі таңдағы жаңа экономиканы қалыптастыру, халықтың табысы мен адам капиталының деңгейін жоғарылату» деп көрсетті[2].Мемлекет басшысы әлемнің дамыған елдері қатарына қосылу үшін Экономикалық Ынтымақтастық және Даму Ұйымы (ары қарай – ЭЫДҰ) елдерінің тәжірибесін қолдану қажеттігіне баса назар аударды.

Қазақстан 2011 жылы ЭЫДҰ комитеттерінде бақылаушы статусын алуға ұсынысын білдірген болатын[3]. Қазіргі таңда жүйелі түрде ЭЫДҰ мемлекетті шолу шаралары презентациялануда. ЭЫДҰ стандарттарына сәйкестендіру мақсатында, бұл шолуларда Қазақстанның мемлекеттік басқару және құқық салаларына талдау жасалады[4].

Әлемнің дамыған елдері қатарына қосылу мақсатына жетуде инновация мен технологияны жылдам дамыту үшін ЭЫДҰ елдерінің тәжірибесін ескеру және талдау бізді аса қызықтырады.

2016 жылы ЭЫДҰ интеллектуалдық меншік саласын шолуға және бұл саланы жетілдіруге қажетті ұсыныстар көрсетілген «Boosting Kazakhstan's National Intellectual Property System for Innovation» атты Баяндамасы жарық көрді[5].Баяндамада Қазақстанның интеллектуалдық меншік саласының мықты және әлсіз тұстарын анықтауға бағытталған маңызды механизмдер жүйесіне терең талдау жасалған. Біздің ойымызша, Қазақстанның интеллектуалдық меншік саласы жүйесін жетілдіруге бағытталған өзекті мәселелер мен міндеттерді ашу қажет. Жоғарыда аталған ЭЫДҰ Баяндамасында өзекті мәселелер мен міндеттер 3 сала бойынша топтастырылған[6]:

Сала	*Өзекті мәселелер және міндеттер*
Институционалды	-Интеллектуалдық меншік саласында өзекті мәселелерді шешу үшін Қазақстан Республикасының Әділет, Білім және ғылым, Инвестициялар және даму министрліктерінің біріккен жұмысын координациялау.
Саяси	-Инновациялар саласындағы көрсеткіштерді жақсарту үшін интеллектуалдық меншік саласындағы заңнаманы жетілдіру; -Әртүрлі министрліктермен қаржыландырылатын мемлекеттік зерттеулерді оптимизациялау; -Ауылшаруашылық және өндірістік секторларда интеллектуалдық меншік бойынша ақпаратпен қамтамасыз етілуді жетілдіруге бағытталған ұсыныстарды дайындау.
Ұйымдастырушылық	Қызметкерлердің біліктілігін жоғарылатуды және оқуды, ақпаратты басқарудың жүйесінде жаңа технологияларды қолдануды қоса алғанда, Интеллектуалдық меншіктің Ұлттық институты көрсететін қызметтердің сапасын арттыру; -Өндірістік меншік туралы ақпаратқа еркін, ашық және ыңғайлы қол жетімділікті қамтамасыз ету; -Мүдделі тараптар арасында интеллектуалдық меншік туралы ақпараттандырылудың деңгейін көтеруге ықпал ету; -Интеллектуалдық меншікті бағалауға қатысты Интеллектуалдық меншіктің Ұлттық институтының қызметтерінің аясын кеңейту.

Қазақстанның интеллектуалдық меншік саласындағы негізгі басым төрт бағыт төменде келтірілген:

Біріншіден, интеллектуалдық меншік саласындағы саясатты қалыптастыру және жүзеге асыруға қатысатын өкілетті органдардың қызметін координациялауды жетілдіру. Бұл мақсатты жүзеге асыру үшін интеллектуалдық меншік саласындағы саясатты координациялауға өкілетті органды құру қажет және қызметтердің қайталанбасы үшін әрбір қатысушы органның міндеттерін нақты айқындау қажет. Мұндай шаралар органдардың қызметінің үйлесімділігін, жүзеге асырылатын саясаттың тиімділігін арттыруғасептігін тигізеді.

Инновациялы экожүйенің дамуына бағытталған біріккен саяси қадамдар қажет. Интеллектуалдық меншік саласындағы саясат инновацияларды дамытуда маңызды құрал бола алады:

1.Ғылыми зерттеулерді қолдау білім базасының нығаюына септігін тигізеді. Өз кезегінде бұл қолдаудың нәтижелері коммерциализациялануы да мүмкін. Дамыған мемлекеттермен салыстырғанда, Қазақстанның

[2] *Выступление Президента Казахстана Н.Назарбаева на IX Астанинском экономическом форуме 26 мая 2016 // http://www.akorda.kz/ru/events/akorda_news/ meetings_and_sittings/vystuplenie-prezidenta-kazahstana-nnazarbaeva-na-ix-astaninskom-ekonomicheskom-forume.*

[3] *Правительственная неделя: В Казахстане упрощаются налоговые платежи, развивается система электронных услуг // http://www.inform.kz/kaz/article/2421947. 2011, 25 ноября.*

[4] *Вхождение Казахстана в 30-ку самых развитых стран мира возможно в случае проведения масштабных институциональных реформ // http://economy.gov.kz/ru/press-sluzhba/detail.php?ELEMENT_ID=60527&sphrase_id=2636604. 2014, 18 декабря.*

[5] *Boosting Kazakhstan's National Intellectual Property System for Innovation, OECD Publishing, Paris, OECD (2016). // http://www.oecd.org/countries/kazakhstan/boosting-kazakhstan-s-national-intellectual-property-system-for-innovation-9789264260955-en.htm.*

[6] *Там же, pp.99.*

ғылыми-зерттеулерге жұмсалатын шығындарының көрсеткіштері жоғары емес.

2. Адам капиталының сапасын көтеру инновацияларды қолдаудың маңызды тетігі болып табылады.

3. Табиғи ресурстарға және ауылшаруашылық өнімдеріне деген салалық бағыттылық саясаты ақталған деп санаймыз. Инновациялық жүйенің дамуының ерте кезеңін анықтауға күштерді жұмылдыру қажет.

Бюрократияланбаған және жұмсақ Кеңес құру арқылы үкіметішілік саясатты координациялауды жақсарту.

Интеллектуалдық меншік саласында біріккен қызметті координациялауды жақсарту мақсатында әртүрлі үкіметтік мекемелерден тұратын *Кеңес* құру қажет. Бұл Кеңеске ҚР Әділет министрлігінің Интеллектуалдық меншік құқығы Департаменті, ҚР Әділет министрлігінің «Интеллектуалдық меншіктің Ұлттық Институты», ҚР Білім және ғылым министрлігінің Технологияларды коммерциализациялау Орталығы, «Технологиялық даму бойынша Ұлттық Агенттік», «Ғылыми-техникалық ақпараттың Ұлттық Орталығы, жоғары оқу орындары, заңды тұлғалар және шетелдік компаниялар кіруі қажет.

Аталған координациялық Кеңес жұмсақ болуы тиіс және онда қажетсіз бюрократиялық барьерлер болмауы тиіс. Алғашында Кеңес жыл сайын өткізілетін жиналыстар нысанында өткізілуі мүмкін.

Интеллектуалдық меншікті коммерциялизациялауға және қолдануға ықпал берудегі мемлекеттік саясаттың әрбір қатысушысының міндеттерін нақты анықтау қажет және біріккен бағдарламаларды қабылдау қажет.

Технологиялық даму бойынша Ұлттық Агенттіктің және Технологияларды коммерциализациялау Орталығының қызметі интеллектуалдық меншікті коммерциялизациялауға бағытталған. Аталған институттардың қызметтері қайталанбасы үшін олар біріккен бағдарламалар негізінде тандем болып жұмыс жасауы қажет.

Екіншіден, патенттерден басқа, инновациялық жеке секторды дамыту және интеллектуалдық меншік объектілеріне кәсіпорындардың (шетелдік тұлғаларды қоса алғанда) қолжетімділігіне ықпал ету мақсатында тауар белгілерін, өндірістік үлгілерді және пайдалы модельдерді қолданудың процедурасын жеңілдету қажет. Осы мақсатта жеке секторға бағытталған бірқатар шаралар жүзеге асырылуы тиіс: интеллектуалдық меншік саласында оқу-ақпараттық шараларды ұсыну, оқыту және техникалық қолдау, жаңа субсидиялар мен салықтық жеңілдіктерді енгізу қажет.

Интеллектуалдық меншіктің Ұлттық Институты басқа платформаларды қоса алғанда, тіркелген интеллектуалдық меншік объектілеріне еркін, ашық және ыңғайлы қолжетімділікті қамтамасыз етуі тиіс.

Ұлттық институттың жылдық есептері мен бюллетендерінде ақпарат жалпылама нысанда келітірлген, қазіргі таңда Институттың базасына интеллектуалдық меншіктер бойынша толық және ыңғайлы форматтағы ақпаратқа қолжәтімділік жоқ.

2010 жылдан бастап Интеллектуалдық меншіктің Ұлттық Институтының ресми сайты (www.kazpatent.kz) тіркелген интеллектуалдық меншік объектілері бойынша еркін ақпарат береді. Алайда, интеллектуалдық меншік бойынша түскен арыздар туралы ақпарат келтірілмеген, ақпарат шетелдік инвесторларға ыңғайлы болатын ағылшын тілінде берілмеген. Сондықтан да, толық ақапарт пен кеңейтілген іздеуге мүмкіндік беретін ыңғайлы платформа қажет. Ұлттық институттың веб-порталы арқылы берілетін ақапарат еуразиялық патенттерді және халықаралық базаларды (Интеллектуалдық меншіктің Бүкіләлемдік Ұйымы, Европалық патенттік ведомство, Патенттер мен тауарлық белгілер бойынша АҚШ ведомствосы) ескеруі тиіс.

Ғылыми-техникалық ақпараттың Ұлттық Орталығы «Қазақстан Республикасының ғылыми және интеллектуалдық қызметінің нәтижелерінің Картасы» атты жобасын дайындауда. Оның мақсаты кәсіпкерлерді, өнертапқыштарды және ғалымдарды Қазақстанның инновациялық жүйесі туралы ақпаратпен және ағымдағы инновациялық жобалар туралы ақпаратпен бір веб-сайт (intellmap.kz) арқылы қамтамасыз ету болып табылады. Қазіргі таңда веб-сайт тестілік режимде жұмыс істеуде және болашақта онда Қазақстанның инновациялық жүйесі құрамына кіретін негізгі ұйымдар мен олардың интеллектуалдық меншік бойынша жобаларының интерактивті картасы орын алмақ.

Алдыңғы қатарлы халықаралық тәжірибеге негізделе отырып, Интеллектуалдық меншіктің Ұлттық Институты процедуралар және сұранысты өңдеудің ұзақтығы туралы ақпаратты жинауы және жариялауы тиіс, қолданушылармен кері байланысты қалпына келтіруі тиіс.

Интеллектуалдық меншікті дамытудың талаптарының бірі қызмет көрсетудің ыңғайлы механизмін қалыптастыру болып табылады. Клиентке негізделген қызмет көрсету тиімді шешім болып табылады.

Мәселен, Германия, Мексика, Жапония, Корея, АҚШ-тың ұлттық патенттік ведомстволары қызмет көрсетудің тиімділігі көрсеткіштерін жариялайды.

Интеллектуалдық меншіктің Ұлттық Институты интеллектуалдық меншік бойынша мәмілелерді (транзакцияларды) тіркеудің жүйесін жетілдіруі тиіс.

Интеллектуалдық меншік саласындағы мәмілелер (лицензиялық шарттар мен құқықтан бас тарту шарттарын қоса алғанда) бойынша ақпаратты жинау және тарату интеллектуалдық меншік объектілерін коммерциялизациялауға септігін тигізеді.

Технологиялардың трансферті орталықтарын нығайту, олардың ынтымақтастығын қолдау, сондай ақ халықаралық ассоциациялармен байланыс орнату.

Қазақстанда ғылыми зерттеуледі коммерциялизациялау әлі де болса дамымаған. Сондықтан, интеллектуалдық меншік объектілерінің коммерциализацияленуына технологиялардың трансферті орталықтары тарапынан едәуір қолдау қажет. 2011 жылдан бастап технологиялардың трансфертінің 20 астам орталықтары құрылды. Ресурстарды біріктіру, тәжірибе алмасу және кадрларды дайынауда біріккен шараларды жүзеге асыру мақсатында Технологияларды трансферттеу орталықтарының Ұлттық Ассоциациясын құру қажет. Үлгі ретінде шетелдік технологияларды трасферттеу орталықтарының ассоциацияларын келтіруге болады:UNITT (Жапония), RedOTRI (Испания), AURIL (Ұлыбритания) және Réseau CURIE (Франция). Сонымен қатар, Еуразиялық патенттік ұйымға мүше-мемлекеттердің технологияларды трансферттеу орталықтарының ассоциациясын құруға болады.

Үшіншіден, қазіргі таңда жеке инновациялық секторге университеттердің үлесін арттыруға бағытталған интеллектуалдық меншік саласындағы саясаттың адаптациялануына бірқатар шаралар өткізу қажет. Нақтырақ айтқанда, зерттеушілердің қызметін ынталандыру бір мекеме шеңберінде коммерциализациялаудың потенциалын нығайтуға қажет, әрекет ететін технологиялардың трансферті орталықтарының қызметін координациялай алатын және халықаралық байланыстар орната алатын маңызды қадамдармен жүзеге асырылуы тиіс. Мұндай халықаралық байланыстар қазақстандық фирмалардың шетелдік технологияларға қолжетімділігіне септігін тигізуі тиіс және шетелде болашақ қазақстандық технологиялардың коммерциализациялануына негізін қалыптастыруы тиіс.

Жақында қабылданған «Ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет нәтижелерін коммерцияландыру туралы» Заңды жүзеге асыру мақсатында нұсқау беретін реттеуші құжаттар (Типтік лицензиялық келісім) қабылдау қажет.

2015 жылғы 31 қазандағы № 381-V ҚРЗ «Ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет нәтижелерін коммерцияландыру туралы»Заң ғылыми зерттеулердің коммерциализациялауына негіз қалыптастыруға бағытталған алғышқы қадам болып табылады. Заңда университеттер мен ғылыми-зерттеу институттарына өздерінің зерттеулерін коммерциялизациялауға құқық береді және өнертапқыш пен жұмыс беруші арасында пайданы бөлісуге қатысты жалпы ережелер бекітілген. Алайда, аталған заңнаманы тиімді түрде жүзеге асыру үшін техникалық қолдауды қамтамасыз ету қажет. Мысал ретінде Ұлыбританияда жасалған the Lambert toolkit-ті келтіруге болады.Бұл жинақ интеллектуалдық меншік саласында біріккен зерттеу консорциумының қызметін реттеуге бағытталған басшылыққа алынуы тиіс қағидалардан тұрады.

Интеллектуалдық меншіктің сапасын және оның өндірісте қолданылу мүмкіндігін ескеретін бағалау әдістері негізінде университеттерді қаржыландырудың жаңа критерийлерін енгізу.

Студенттер, басылымдар, патенттер саны сияқты критерийлерден басқа, лицензиялық келісімдердің саны және ғылыми-зерттеу нәтижелерін енгізуден түскен пайда көлемі және т.б. көрсеткіштер енгізу қажет.

Төртіншіден, интеллектуалдық меншік саласындағы саясатқа қатысты салалық бағыттылықты қамтамасыз ету, олардың инновацияларға әсерін күшейту. Интеллектуалдық меншік саласындағы саясаттың жетістігін максималды түрде қамтамасыз ету үшін тек қана жоғарытехнологиялы салаларға ғана емес, нақты секторларға көңіл аударған тиімді болады.

Қазақстанда интеллектуалдық меншікті коммерциализациялауды қолдауды жүзеге асыруда технологияларды трансферттеу орталықтарының қызметін координациялау және ауылшаруашылығы мен игеру өндірісі саласында салалық сараптаманы қалыптастыру арқылы орталық атқарушы органға кең ауқымды өкілеттіктер беру.

ҚР Білім және ғылым министрлігінің Технологияларды коммерциялизациялау Орталығы технологияларды трансферттеу орталықтарының ынтымақтастығын топтастыру және халықаралық ынтымақтастықты нығайту бойынша орталық орган болуы мүмкін. Координациялық орган аясында

салалық сараптаманы әзірлеген дұрыс болады. Қазақстанда ауылшаруашылығы мен игеру өндірісіне ерекше көңіл аударылатынын ескере отырып, қысқа мерзімді перспективада университеттер, компаниялар және әртүрлі сарапшылардан тұратын салалық сараптама бойынша мамандандырылған комитеттер құру қажет. Өндірістік сектордың дамуына байланысты үкімет технологияларды трансферттеудің тәуелсіз орталықтарын құруды қарастырған да жөн болады. Мұндай тәуелсіз орталықтарды бірнеше университеттерді, ғылыми-зерттеу институттарын біріктіру арқылы құруға болады. Мысал ретінде 2015 жылы Чилиде құрылған *the Hubs of Technology Transferprogramme* автономды технологияларды трансферттеу орталықтарын қалыптастыру бағдарламасын келтіруге болады.

Нақ осы бағытта мемлекет Басшысы агроөндіріс кешенінде Ұлттық ғылыми кеңес құру қажеттігі туралы тапсырмасын берген болатын, яғни «Үш аграрлы университетті біріктіру, ғылыми-зерттеу және кадрларды даярлау орталығын құру» тапсырмасы берілген болатын[7].

Отандық ғалымдардың өздерінің дайындығы және ғылыми потенциалы бойынша шетелдік әріптестерінен қалмайтынын атап өту керек. Олар жаңа технологияларды жасай алады, әлемдік деңгейде жаңалықтар аша алады. Әзірше мұндай жағдайдың орын алмауы қазіргі таңдағы техникалық базаның жоқтығымен, бизнестің ғылыми-зерттеу нәтижелеріне деген қызығушылығының төмендігімен, өнертапқыштық қызметті ынталандыру механизмдерінің осы күнге дейін дайындалып жатқандығымен түсіндіруге болады.

Қазақстанның технологиялық дамығын елдерден айырмашылығы зерттеулерді қаржыландыруда мемлекеттің өте жоғары ролі және ғылымды қажетсінетін жеке компаниялардың жоқтығы болып табылады. Әзірше Қазақстанда бизнес және ғылым бір бірінен алшақ орналасқан, ынтымақтастықтың механизмі жоқ, біріккен жобаларды жүзеге асырудың тәжірибесі жоқ.

Салыстыра кетсек, АҚШ-та фундаменталды ғылымға деген шығынның 21,7% бизнестің үлесіне келеді, 48,1% - қолданбалы ғылымға және 77,6% - тәжірибелі-конструкторлық жұмыстарға келеді. Өз кезегінде, мемлекеттің үлесі: іргелі ғылымға - 53,2%; қолданбалы ғылымға - 42,2% және 21,3% тәжірибелі-конструкторлық жұмыстарға келеді[8].

Егер Қазақстан мен ЭЫДҰ мүше-мемлекеттеріндегі патенттеу және өндірістік меншік объектілерін салыстырар болсақ, Қазақстан Республикасының 16 шілде 1999 жылғы Патенттік заңнамасына сәйкес, өндірістік меншік объектілері патентпен куәландырылады. Патент өндірістік меншікке приоритетті, авторлықты және айрықша құқықты куәландырады[9].

Өндірістік меншік обхъектілері Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы аумағында алғашқылардың бірі болып Қазақстанда 1992 жылдан бастап Патенттік заңмен құқықтық реттеле бастады. Бұл заң Қазақстанның патенттік жүйесінің қалыптасуына алғышарттар қабылдады, өндірістік меншік объектілерін азаматтық айналымға енгізудің негіздерін бекітті. Осы саладағы заңнаманы жетілдіру және ТРИПС Келісімінің ережелеріне сәйкестендіру мақсатында 1999 жылы күшіндегі Қазақстан Республикасының Патенттік заңы қабылданды [1].

Өндірістік меншік объектісі патентін алуға өтініш РМК «Интеллектуалдық меншіктің Ұлттық Институтына» беріледі. Патентті беру процедурасы формальды сараптамадан, мәні бойынша сараптамадан және Мемлекеттік реестрде тіркеуден тұрады.

Формальды сараптаманы жүргізу барысында құжаттардың бекітілген талаптарға сай екендігі тексеріледі. Мәні бойынша сараптамада өтініш жаңалылығы мен оригиналдылығына тексеріледі. Әлемдік жаңалылығына тексеру, ұлттық және шетелдік базалар бойынша өнертапқыштық деңгейін анықтау процедураларынан тұратындықтан, мәні бойынша сараптама қиын процесс болып табылады. Сондықтарн да, өтінішті тексерудің қазақстандық мерзімі кем дегенде 18 айдан тұрады. Мәні бойынша сараптаманың қазақстандық мерзімімен салыстырғанда, ЭЫДҰ елдерінің патенттік ұйымдарының мерзімі ұзақ. Мысалы, Францияда – 27 ай, АҚШ, Жапония, Ұлыбританияда – 34 айдан 38 айға дейін[10].

Пайдалы модельдерге деген өтінішке

---

[7] *Президент Казахстана предложил создать Национальный научный совет в АПК // http://inform.kz/rus/article/2815416. 2015, 7 сентября.*

[8] *Обзор «Коммерциализация результатов научной и (или) научно-технической деятельности» (представлен ТОО «Центр коммерциализации технологий» Министерства образования и науки Республики Казахстан) 29 августа 2015 г.*

[9] *Патентный закон Республики Казахстан от 16 июля 1999 года № 427 // http://adilet.zan.kz/rus/docs/Z990000427_*

[10] *Вопросы директору //http://kazpatent.kz/ru/voprosy-direktoru. 4 апреля 2016г.*

сараптама бір сатыдан тұрады және формальды сараптама мен мәні бойынша сараптамаға бөлінбейді. Өтініш берілген пайдалы модельдің патентқабілеттілікке сәйкестігі тексерілмейді және патентөтініш берушінің тәуекелі мен жауапкершілігіне беріледі.

ЭЫДҰ елдерінің тәжірибесіне сәйкес, пайдалы модель ұғымының ауқымы кеңейді. Оның қатарына құрылғы ғана емес, тәсіл және зат кіреді. Пайдалы модельді патенттеудің бұл тәжірибесі ЭЫДҰ елдері ішінде Бельгияда, Венгрияда, Ирландияда және Испанияда қолданылады. Бұл елдерде патент құрылғы, тәсіл және заттарға жетілдірулерді енгізетін өнер туындыларын қорғауға бағытталған.

Сонымен қатар, Қазақстанның патенттік заңнамасының 22-бабының жаңа 13-1 пунктіне сәйкес, егер өнертабыс патенттеудің қолайлы талаптарына сай келген жағдайда, өтініш берушінің арызы бойынша патентке сараптама жылдамдатылған мерзімде қаралуы мүмкін. Патенттеудің қолайлы талаптары бекітілген объектілерге қоршаған ортаға деген әсері төмен, электр энергиясы мен жылу энергиясын шығаруға қолданылатын, энергияның қалпына келтірілетін қайнар көздері саласындағы өнертабыстар жатады (күн сәулесі энергиясы, жел энергиясы, судың гидродинамикалық энергиясы, топырақ жылуы, жер асты суларының жылуы, өзен, көлдер энергиясы, сонымен қатар, антропогенді қайнар көздер: биомасса, биогаз, органикалық қалдықтардың басқа да жанармайлары). Қазақстанның патенттік заңнамасына аталған өзгеріс 2015 жылдың 7 сәуірінде енгізілді және «ЭКСПО-2017» Халықаралық мамандандырылған көрмесін өткізге және ЭЫДҰ-ның Жапония, Корея, АҚШ елдерінің тәжірибесіне негізделген болатын. Жылдамдатылған сараптама бұл жағдайда 18 айдың орнына 6 ай ішінде өткізілетін болады.

Қазақстанның патенттік заңнамасының келесі новелласы әлемге белгілі өнертабыстарды патенттеуді қажет етпейтін өнертабысқа инновациялық патентті алуды қысқарту болып табылады.

Қазақстан Республикасы Президенті жанындағы шетел инвесторларының Кеңесінің 27-ші жиналысында Үкіметке интеллектуалдық меншік саласында ЭЫДҰ-ның стандарттарына өту бойынша тапсырма берілген болатын. Бұл бағытты жүзеге асыру мақсатында Әділет министрлігімен «Интеллектуалдық меншік саласында заңнаманы жетілдіру бойынша Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» заң жобасы дайындалды. Өзгерістердің мазмұны төмендегідей:

1. Тауар белгісіне сараптама және оны тіркеу туралы өтініштің келіп түскен уақытынан бастап жариялау. Қазіргі таңда өтінішті жарилау оны тіркеу туралы шешім қабылданғаннан соң жүзеге асырылады. Бұл қадамның Германия, Франция және Жапония елдерінің сарапшыларымен прогрессивті деп қабылданғанын атап өту керек, өйткені бұл өзгеріс бизнес субъектілерінің арасындағы дауларды елеулі түрде төмендетеді;

2. Ұлттық заңнаманы халықаралық келісімдердің нормаларына сәйкестендіру (Патенттік құқық бойынша шарт, Тауар белгілері зандары бойынша Сингапур шарты), яғни лицензиялық шарттарды қысқарту және мұндай тіркеуді хабардар ету тәртібіне көшіру болып табылады. Заң жобасы күшіне енсе, лицензиялық шарттарды патенттік органға жіберу талабы қысқартылады. Бірақ, лицензияны берудің заңи фактісін тіркеу талабы сақталынады. Лицензияны берудің заңи фактісін тіркеу үшін келесі құжаттардың біреуін патенттік органға жіберу жеткілікті бо-

лады: 1) лицензиялы шарт; 2) патенттік органға қажетті ақпараттар келтірілген, тараптармен қол қойылған шарттан үзінді *(шарттың түрі, оны жасау күні, тараптар туралы ақпарат, интеллектуалдық меншік объектілері, құқықтар, лицензия түрі, мерзімі, әрекет ету аумағы)*; 3) бекітілген талап бойынша патенттік органды хабарландыру;

3. Айрықша құқықтардан бас тарту фактісін тіркеуге байланысты әкімшілік процедуралардың қысқаруы: фактіні дәлелдеу үшін шартты немесе одан үзінді беру жеткілікті болып табылады;

4. Құжаттар тізімінің қысқаруы: шартты жасау бойынша басқару органының шешімін беру талабының қысқаруы; екі тілде құжат тапсыру міндетінің қысқаруы; аударма тек қана нотариуспен ғана емес, патенттік сенімді тұлғамен де куәландырылу мүмкіндігінің енгізілуі;тіркеу уақытының 10 жұмыс күніне қысқартылуы.

Жоспарланған заңнамадағы өзгерістер бизнеспен айналысуға қолайлы жағдай жасау және технологияны коммерциализациялау ниетімен негізделеді.

Сараптаманың қорытындысы бойынша өндірістік меншік объектісіне патентті беру немесе беруден бас тарту туралы қорытынды шығарылады. Сараптама органының қорытындысымен қанағаттанбаған жағдайда, ҚР Әділет министрлігінің Апелляциялық кеңесіне өтініш білдіруге болады. Егер бұл өтініш те қанағаттандырылмаған жағдайда, апелляциялық органның шешіміне сотқа арыз беруге болады.

Авторлық және аралас құқытар саласындағы маңызды мәселелердің бірі ғылым туындылары, әдебиет өнер, орындаушылар немесе басқа да құқытардың авторларының мүліктік құқықтарын қорғау болып табылады. Осы мақсатта әлемдік тәжірибе, сонымен қатар ЭЫДҰ елдері авторлық және аралас құқықтарды шарттық негізде ұжымдық басқару тәсілін таңдады. Бұл құқықтық институт «Авторлық және аралас құқықтар туралы» ҚР 10 маусым 1996 жылғы Заңының 43-бабында көрініс тапты. Бұл заңнаманы талдау барысында авторлық және аралас құқықтарды беру шарттарын реттеудің жартылай ғана көрініс тапқандығын анықтауға болады. Заңда құқықиеленушілердің жалпы құқықтары ғана (44-бап), ұжымдық басқару ұйымының кейбір құқықтары ғана (45 және 46 баптар) көрініс тапқан. Қазақстан заңнамасында ұжымдық шарттардың қандай да бір азаматтық шарттар қатарына жатқызу көзделмеген. Сондықтан, бұл мәмілелердің құқықтық табиғатына қатысты ғылыми түсіндірме берілуі қажет деп санаймыз. Өз кезегінде авторлық және аралас құқықтар туралы заңнама мұндай шарттарда өкілдік ету немесе тапсырма шартының элементтері бар екендігін меңзейді. Сонымен қатар, ресейлік зерттеушілердің ойынша, «тапсырма шартының конструкциясы әрқашанда ұжымдық басқару қатынастарын адекватты түрде реттеуге мүмкіндігі жоқ»[2]. Ұжымдық басқару шарты өзінің құқықтық табиғаты бойынша авторлық (лицензионды) шарт бола алмайды. Бұл шарттардың арасындағы басты айырмашылық, туындыны қолдану құқығына қатысты авторлық шартты жасау барысында лицензиатқа ақылы негізде берілетіндігінде, ал ұжымдық басқару шартында автор құқықиеленуші болып табылады да, ұйым авторлардың мүдделерін қорғайтындығында және басқаратындығында.

Осыларды ескере отырып, ұжымдық басқару шартын құқықтық реттеуге қатысты ЭЫДҰ елдерінің тәжірибесін қарастыру қажет. Германияда ұйымдар мен құқықиеленушілер арасында sui generis деп танылатын шарттар жасалады. Испанияда құқықтарды беру және тапсырма арқылы жасалады[1, с. 192]. АҚШ-та Авторлық құқық саласында рұқсат беру орталығы («ССС») айрықша емес шарттар негізінде ұжымдық басқаруды жүзеге асырады. Кейбір мемлекеттерде ұжымдық басқару ұйымдары заңнамалық қолдау негізінде екі механизм арқылы жүзеге асырылады: кеңейтілген ұжымдық лицензия және міндетті ұжымдық басқару. Мысалы, кеңейтілген ұжымдық лицензия Дания және Финляндияда қолданылады (авторлық-құқықтық лицензия мүдделері келтірілмеген құқықиеленушілерге де тарайды), міндетті ұжымдық басқару Францияда қолданылады. Міндетті ұжымдық басқаруға

сәйкес, құқықтарды басқару ерікті болса да, құқықиеленушілер талап арыздарын тек қана ұжымдық басқару ұйымы арқылы ғана беруі тиіс [3].

Ұжымдық басқаруға қатысты ЭЫДҰ елдерінің тәжірибесіне жүргізілген талдау ұжымдық басқару шарттарының құқықтық табиғатына қатысты бірегей позицияның жоқтығын аңғартады. Осыған сәйкес, ұжымдық басқару шартының элементтерін, ерекшеліктерін нақты бекіту қажеттігін ұсынамыз. Тиісінше, келесі аспектілерді реттеу қажеттілігі туындайды:

- құқықиеленушілер арасында сыйақыны бөлу тәртібі;

- құқықиеленушілердің әрбір өнер туындысына сыйақы көлемін бекіту мүмкіндігін қарастыру;

- құқықтарды аккредитация негізінде ұжымдық басқару ұйымдарымен басқарылуына тыйым салу;

- ұжымдық басқару шартынан шығу және орындаудан бас тарту мүмкіндіктерін қарастыру;

- құқықиеленушілер талап арыздарын тек қана ұжымдық басқару ұйымы арқылы ғана бере алатын француздық тәжірибені қолдану мүмкіндігін қарастыру.

ЛИТЕРАТУРА

1. Право интеллектуальной собственности Республики Казахстан: Учебное пособие/ Отв.ред.к.ю.н., доцент З.Х. Баймолдина, д.ю.н., проф. Т.Е. Каудыров. – Астана: ГУ «Институт законодательства Республики Казахстан», 2013. – 264 с. – С. 102

2. Шерба Л. Р. Договор коллективного управления имущественными правами субъектов авторского и смежных прав: понятие и юридическая природа // Вестник Пермского университета. Юридические науки. - Выпуск 4 (18) 2012. – с. 187 - 197 (http://www.jurvestnik.psu.ru/index.php/ru/vypusk-4182012/21-2010-12-01-13-31-58/-4-18-2012/333-shherba-dogovor-kollektivnogo-upravleniya-imushhestvennymi-pravami-subektov-avtorskogo-i-smezhnyx-prav-ponyatie-i-yuridicheskaya-priroda)

3. Шепперд Питер, ИдрисКамил. Коллективное управление в области репрографии -(www.ifrro.org/sites/default/files/924_int_R_0.pdf)

REFERENCES

1. Pravo intellektual’noj sobstvennosti Respubliki Kazahstan: Uchebnoe posobie/Otv. red.k.ju.n., docent Z.H. Bajmoldina, d.ju.n., prof. T.E. Kaudyrov. – Astana: GU «Institut zakonodatel’stva Respubliki Kazahstan», 2013. – 264 s. – S. 102

2. Sherba L. R. Dogovor kollektivnogo upravlenija imushhestvennymi pravami sub#ektov avtorskogo i smezhnyh prav: ponjatie i juridicheskaja priroda // Vestnik Permskogo universiteta. Juridicheskie nauki. - Vypusk 4 (18) 2012. – p. 187 – 197. - (http://www.jurvestnik.psu.ru/index.php/ru/vypusk-4182012/21-2010-12-01-13-31-58/-4-18-2012/333-shherba-dogovor-kollektivnogo-upravleniya-imushhestvennymi-pravami-subektov-avtorskogo-i-smezhnyx-prav-ponyatie-i-yuridicheskaya-priroda)

3. Shepperd Piter, Idris Kamil. Kollektivnoe upravlenie v oblasti reprografii - (www.ifrro.org/sites/default/files/924_int_R_0.pdf)